

Status
B-geheim met termijn

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
26 november 2019

Eindtermijn
26 november 2019

Onderwerp

Aanvraag Regio Deal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving

Advies

1. Vast te stellen de aanvraag Regio Deal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving 'Goed leven in een maritieme topregio', waarmee GS samen met de Drechtsteden en de gemeente Gorinchem indiener worden van deze Regio Deal met een gevraagde rijksbijdrage van € 40 miljoen;
2. Vast te stellen de antwoordbrief aan de voorzitter van de Triple helix stuurgroep Regiodeal Drechtsteden - Gorinchem, waarmee Gedeputeerde Staten hem in kennis stellen van het besluit om de aanvraag Regio Deal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving mede in te dienen en van de voorwaarden waaronder dit gebeurt;
3. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten, waarmee Gedeputeerde Staten de aanvraag Regio Deal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving aan hen ter kennisname aanbieden;
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting waarin bekend gemaakt wordt dat Gedeputeerde Staten mede-indienaar zijn van de aanvraag Regio Deal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder:

- Om in de brief aan de Triple helix stuurgroep Regiodeal Drechtsteden Gorinchem de passages over financiën te herschrijven;
- Om een uitleg toe te voegen wat de Triple helix is;
- Voor tekstuele wijzigingen van ondergeschikt belang.

GS hebben geheimhouding opgelegd op de punten 1 t/m 4 en de daarbij behorende documenten, op grond van artikel 55 van de Provinciewet jo artikel 10, lid 2, onder f van de Wet openbaarheid van bestuur. De geheimhouding komt te vervallen nadat de brief aan de voorzitter van de Triple helix stuurgroep Regiodeal Drechtsteden - Gorinchem is verzonden.

Bijlagen

- Aanvraag Regio Deal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving 'Goed leven in een maritieme topregio!'
- Brief van de voorzitter van de Triple Helix stuurgroep Regiodeal Drechtsteden-Gorinchem en omgeving van 21 november 2019
- Brief aan de voorzitter van de Triple Helix stuurgroep Regiodeal Drechtsteden-Gorinchem en omgeving
- GS-brief aan PS

1 Toelichting voor het College

Regiodeals

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte III is de Regio Envelop benoemd. Met de Regio Deals zet het kabinet in op het integraal en gezamenlijk aanpakken van regionale opgaven om daar de brede welvaart in Nederland te versterken. De financiële middelen van het Rijk zijn bedoeld als katalysator voor een duurzame regionale ontwikkeling. Voor de derde en laatste tranche Regio Deals wordt vanuit het Rijk € 180 miljoen euro beschikbaar gesteld voor nieuwe deals. Op 1 december sluit de indieningstermijn.

Minister Schouten heeft op 6 september jl. een brief aan de Tweede Kamer gestuurd met daarin een toelichting op de aanpak derde tranche Regio Deals. In deze kamerbrief worden een aantal criteria aangegeven die het Rijk gebruikt voor de selectie van uit te werken voorstellen tot Regio Deals. Er zal vooral worden gekeken naar de bijdrage aan de brede welvaart, de meervoudigheid van de regionale opgaven, de integrale aanpak, de beschikbaarheid van de cofinanciering, de governance en de uitvoeringskracht in de regio en of er voldoende output te verwachten is in de periode 2020-2022. Daarnaast speelt mee een evenwichtige verdeling over de vier landsdelen. Voor de derde tranche is een nieuwe eis gesteld dat de regionale overheden (inclusief provincie) minimaal evenveel bijdragen aan cofinanciering als het Rijk.

In de kamerbrief wordt benadrukt dat het bij brede welvaart gaat over het geheel van kwaliteit van leven, leefomgeving en economische welvaart. Naast economische aspecten is de brede welvaart ook gerelateerd aan de ecologische en sociaal-maatschappelijke aspecten van welvaart.

Bij regionale opgaven wordt gedacht aan het verzilveren van groeipotenties ten aanzien van welvaart, het bieden van nieuwe perspectieven aan burgers en bedrijven of het verbeteren van de kwaliteit van leven danwel de leefomgeving. Daarnaast kan het gaan om maatschappelijke transitie waarbij de regio van belang is om te kunnen versnellen. Een voorbeeld hiervan is de energietransitie.

De regionale opgave moet helder zijn en onderbouwd met feiten en cijfers en de geformuleerde oplossing moet logisch bijdragen aan dit doel. Daarbij moeten de kosten in verhouding staan tot de beoogde (maatschappelijke) baten.

Indien de aanvraag wordt gehonoreerd volgt een verdere uitwerking van de opgave, ambitie, doelen en aanpak in overleg tussen de regionale partijen, het ministerie van LNV en de betrokken vakdepartementen.

Aanvraag regiodeal Drechtsteden - Gorinchem en omgeving

Proces

Voor de vorige tranche hebben de Drechtsteden en Gorinchem elk een aanvraag regiodeal ingediend. Beiden zijn door de provincie ondersteund maar door het Rijk niet gehonoreerd. Daaruit zijn lessen getrokken. Belangrijkste inhoudelijke reden voor de afwijzing van de aanvraag Drechtsteden was de exclusieve gerichtheid op oeverprojecten; de aanvraag van Gorinchem was eigenlijk te klein van omvang. De uitbreiding van de aanvraag met het transferium Gorinchem-West werd niet geaccepteerd (gaat via het Mirt). Ook was er te laat begonnen met de lobby.

De provincie heeft bij de Drechtsteden en Gorinchem erop aangedrongen om voor de derde tranche een gezamenlijke aanvraag in te dienen. Beide regio's zouden een impuls vanuit de Regio Deals goed kunnen gebruiken en moeten elkaar niet beconcurreren. Bovendien is er inhoudelijk veel gelijkenis tussen de problematiek in de Drechtsteden en Gorinchem (o.a. maritieme industrie, gebiedstransities in stedelijk gebied en noodzaak versterking onderwijs).

De aanvraag Regio Deal is een product dat onder verantwoordelijkheid van een Triple Helix stuurgroep uit de Drechtsteden en Gorinchem tot stand is gekomen. Voor de zomer zijn de Drechtsteden, de gemeente Gorinchem, de Economic Development Board Drechtsteden, het regionale bedrijfsleven en diverse onderwijsinstellingen gestart met gesprekken over de inhoud van een gezamenlijke aanvraag. De gemeente Gorinchem heeft commitment georganiseerd bij de gemeenten in haar omgeving. De provincie is op ambtelijk niveau betrokken geweest bij de totstandkoming van de aanvraag Regio Deal.

Tijdens de bestuurlijke kennismaking van GS met de bestuurders van de Drechtsteden en de burgemeester van Gorinchem op 19 november jl. stond de Regio Deal centraal en is een gezamenlijk commitment ontstaan op de inhoud en het gezamenlijk indienen van de Regio Deal. In reactie daarop heeft wethouder André Flach als voorzitter van de Triple Helix stuurgroep Regiodeal Drechtsteden - Gorinchem op 21 november jl. een formeel verzoek ingediend of uw College bereid is om de aanvraag voor de Regio Deal mede in te dienen bij het Rijk. Ook wordt GS dan uitgenodigd om met een lid toe te treden tot de Triple Helix stuurgroep.

Lobby-activiteiten

Enkele maanden geleden is al gestart met lobbyactiviteiten. Met diverse kamerleden en topambtenaren is inmiddels gesproken, werkbezoeken zijn georganiseerd en op 4 september jl. is samen met bedrijfsleven en onderwijs een positionpaper gepresenteerd in Nieuwspoor. Daarbij was gedeputeerde Baljeu ook aanwezig. Een belangrijke mijlpaal is dat de Economic Board Zuid-Holland in haar vergadering van 26 september jl. "full support" heeft uitgesproken voor de regiodeal Drechtsteden en Gorinchem als prioritaire deal voor Zuid-Holland.

Ook na indiening van de aanvraag loopt de lobby nog door. Op 6 december a.s. bezoekt Mark Rutte de Drechtsteden, minister Van den Nieuwenhuizen komt begin volgend jaar naar Gorinchem en diverse kamerleden komen nog op werkbezoek. De response vanuit de kamerleden is positief. De urgentie zou worden gezien en de gunfactor lijkt hoog te zijn. Bij Gorinchem speelt ook mee dat de minister Ollongren nog actie moet ondernemen naar aanleiding van de motie Van der Molen cs. over de ondersteuning van de centrumpositie van Gorinchem.

Inhoud aanvraag Regio Deal

De aanvraag Regio Deal (zie bijlage) omvat drie pijlers, te weten Human Capital, Toegepaste innovatie en Oeverontwikkelingen. Op meerdere onderdelen sluit de aanvraag Regio Deal aan bij reeds lopende ambities en speerpunten van de provincie.

De pijler Human Capital voorziet in een betere aansluiting van het onderwijs en arbeidsmarkt in de Drechtsteden en Gorinchem (m.n. VMBO, MBO en MBO+ met doorlopende leerlijnen). Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed om de aansluiting van kansarmen op de arbeidsmarkt te verbeteren en (oudere) werknemers meer perspectief te bieden door levenslang leren. De Campus Leerpark in Dordrecht en de nieuwe beroepencampus in Gorinchem gaan daarin samen optrekken.

Deze pijler sluit aan bij het Human Capital akkoord Zuid-Holland dat mede door de Drechtsteden

is ondertekend. Met de realisatie van nieuwe opleidingen en leven-lang-leren, wordt ingespeeld op de vraag naar personeel vanuit het regionale bedrijfsleven en het up to date houden van de kennis.

De pijler Toegepaste Innovatie moet ervoor zorgen dat de uitvoeringskracht van de Triple Helix-samenwerking voor innovatie in beide regio's een flinke impuls krijgt. Er worden verbindingen gelegd en het is de bedoeling dat samenwerking op innovatie minder vrijblijvend wordt. Deze pijler sluit aan bij de ambitie van PZH voor versterking van de innovatiekracht van regionale bedrijven en van de Triple Helix samenwerking

De pijler Oeverprojecten heeft betrekking op het toegankelijk en (be)leefbaar maken van de oevers voor de inwoners van het gebied, verbeteren van de bereikbaarheid over en langs het water en het slim omgaan met ruimte voor wonen en bedrijven.

In opdracht van de Drechtsteden en PZH wordt door Adriaan Geuze van Bureau West 8 een kwalitatief kader voor de oeverprojecten voor de oevers van de Drechtsteden en Gorinchem ontwikkeld. Dit kader is onderlegger voor het werk van een kwaliteitsteam dat de projectinitiatieven langs de oevers wil laten bijdragen aan de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit en belevingswaarde van het gebied. De rivier als getijddepark is zal een belangrijke drager worden met versterking van groen en leefbaarheid aan de oevers en het maken van (fysieke) verbindingen. Daarbij wordt aandacht besteed aan klimaatadaptatie, hittestress, waterberging, hoogwater vluchtplekken, slimme duurzame mobiliteit en circulariteit.

Vanuit de regio zijn projecten geselecteerd die van belang zijn voor de oeverontwikkeling en kunnen voldoen aan de beoogde kwaliteitseisen. Dat wil niet zeggen dat deze projecten zonder meer kunnen doorgaan. Soms zal er spanning zijn met beleid en regelgeving - ook van de mede-indienende overheden (bijvoorbeeld woningbouwramingen).

Deze pijler sluit aan bij diverse provinciale ambities en speerpunten. Een doorbraak kan geforceerd op een lastig en langlopend dossier als het project Noordoevers (bodemsanering en woningbouw). Ook kan flinke voortuitgang worden geboekt bij de inrichting en optimalisering van watergebonden bedrijventerreinen zoals het Nedstaalterrein. Ontsluiting van de oevers voor de inwoners van het gebied biedt kansen om een kwalitatief hoogwaardige, duurzame en gezonde leefomgeving in te richten. Klimaatadaptatief bouwen en inrichten van de openbare ruimte kunnen hier worden toegepast. Concentratie van (nieuwe) woon- en werkfuncties nabij OV-knooppunten / waterbushaltes kan leiden tot extra draagvlak voor het personenvervoer over water.

Bijdrage aan regionale samenwerking

De Regio Deal levert kansen op voor de versterking van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

De inbreng van Gorinchem in de aanvraag Regio Deal betekent een mogelijkheid om de centrumvoorzieningen voor het gebied in stand te houden. De samenwerking en kennisuitwisseling tussen de Drechtsteden en Gorinchem op het gebied van economie, onderwijs, bereikbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling versterkt beide regio's.

De Regio Deal betekent daarnaast een belangrijke impuls voor de Triple Helix samenwerking in het gebied Drechtsteden-Gorinchem. Ook wordt verwacht dat het uitvoeringsgerichte karakter van de Regio Deals de bestuurlijke slagkracht in het gebied versterkt.

Het Rijk wordt gevraagd om door middel van deze Regio Deal actief mee te doen en bij te dragen aan kennisontwikkeling, aanpassing wet- en regelgeving, samenhang op rijksniveau organiseren en de Regiodeal financieel te ondersteunen. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de

aanvraag (bijlage).

Financieel en fiscaal kader

De Regio Deal heeft een totaal investeringsvolume van € 155 mln. voor vier jaar. Van de aanvraag rijksbijdrage van € 40 mln. is € 11 mln. bestemd voor de pijler Human Capital, € 8 mln. voor de pijler Toegepaste Innovatie en € 21 mln. voor de pijler Oevers.

De indienende gemeenten verwachten een gezamenlijk een bedrag van € 75 miljoen (€ 25 miljoen Human Capital, € 5 miljoen Innovatie en 45 miljoen Oevers) te investeren. Daarmee is het criterium van minimaal een gelijk bedrag aan publieke cofinanciering door de regio (en provincie) ruimschoots gehaald. De geraamde inbreng van private middelen bedraagt € 40 mln.

In de verdere uitwerking van financiële arrangementen moet bekeken worden hoe de financiële invulling over de verschillende onderdelen precies plaatsvindt.

Uw college wordt gevraagd zich te commiteren om met de andere indieners van de Regio Deal afspraken te maken om gezamenlijk een bedrag ter hoogte van minimaal de te ontvangen rijksbijdrage aan cofinanciering te investeren in de projecten van de Regio Deal, indien de aanvraag door het Rijk wordt gehonoreerd. Dat betekent dat er op dit moment vanuit de provincie geen aanvullende financiële toezeggingen hoeven te worden gedaan.

Voor de dekking van een financiële bijdrage van de provincie wordt gezocht binnen bestaande toezeggingen, programma's en subsidieregelingen. Het gaat hierbij om bestaande financieringsstromen die kunnen worden gelabeld aan de Regio Deal. Het valt echter niet uit te sluiten dat op enig moment aan de provincie gevraagd zal worden om additionele middelen ter beschikking te stellen. Op dit moment is dat echter niet aan de orde omdat de diverse onderdelen inhoudelijk en financieel nog moeten worden uitgewerkt en het provinciale belang nog inzichtelijk moet worden gemaakt. Vooralsnog is daarom niet voorzien extra provinciale financiering.

Juridisch kader

Met het mede-indienen van de aanvraag Regio Deal committeren GS zich aan de verdere uitwerking en uitvoering van de beoogde Regio Deal. Afspraken over de inhoud van de diverse projecten en de financiering daarvan moeten nog worden gemaakt. Er worden nog geen juridische en financiële verplichtingen aangegaan. Deze ontstaan pas als na geheel of gedeeltelijk akkoord van het Rijk op deze aanvraag wij samen met de andere indieners en het Rijk een overeenkomst over de Regio Deal aangaan. Deze overeenkomst zal dan aan uw college ter vaststelling en ondertekening worden voorgelegd.

Voor wat betreft de cofinanciering heeft de minister bepaald dat voor de derde tranche Regio Deals gemeenten en / of provincie een gelijk bedrag aan publieke cofinanciering moeten inbrengen als de te ontvangen rijksbijdrage. Dat GS zich met de andere indieners commiteren om de vereiste cofinanciering beschikbaar te stellen, verplicht ons niet in financiële zin.

Het mede-indienen van de Regio Deal door de provincie betekent nadrukkelijk niet dat de provinciale regelgeving en -beleid op onderdelen wordt losgelaten. Deze blijft onverminderd van toepassing op de onderdelen van de aanvraag Regio Deal. Waar dat frictie zou kunnen opleveren, worden betrokken partijen voor nader overleg uitgenodigd om tot een gewenste oplossing te komen. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan de programmering woningbouw en de beschikbaarheid van ruimte voor watergebonden bedrijvigheid. De mede-indienende partijen worden schriftelijk van dit voorbehoud in kennis gesteld.

Met het Rijk en de regionale partners worden nog nadere afspraken gemaakt over governance. De sturing op de uitwerking en uitvoering van de Regio Deal komt te liggen bij een Triple Helix stuurgroep met bestuurlijke vertegenwoordigers uit de overheden, onderwijs en bedrijfsleven. Het is de bedoeling dat de stuurgroep inhoudelijk beslist over het toekennen van middelen uit de rijksbijdrage; de penvoerder zal straks de formele toekenningsbesluiten nemen. Verder stuurt de stuurgroep op prestaties, de voortgang monitort en de verantwoording naar het Rijk organiseert. Een en ander zal straks op passende wijze moeten ingericht. De provincie is uitgenodigd om als lid van de stuurgroep toe te treden. Hierover zal te zijner tijd een besluit moeten worden genomen. De gemeente Dordrecht zal als financiële leadpartner voor de Regio Deal optreden.

2 Proces

Verantwoordelijk voor het indienen van de aanvraag Regio Deal zijn de Drechtsteden, de gemeente Gorinchem en de PZH. De deadline voor deze tranche van Regiodeals is 1 december 2019. Het fysieke indienen van de aanvraag zal gebeuren door het invullen van een digitaal aanmeldformulier op de site van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland door een cointactpersoon van de gemeente Dordrecht.

Daarna zullen verschillende ministeries de voorstellen beoordelen. Na het opvragen van eventuele aanvullende informatie zal naar verwachting het Rijk in het voorjaar bekend maken met welke regio's zij in gesprek gaan over verdere concretisering en uitvoering van de Regio Deal. Hoe dat proces er uit ziet is nog onbekend en is in grote mate afhankelijk van de voorgestelde Regio Deal en betreft maatwerk met afspraken tussen Rijk en regio. In ieder geval zullen afspraken gemaakt moeten worden over de inhoudelijke projecten en de governance van de uitvoering van deze projecten. Dit gehele proces wordt afgerond met een formele ondertekening.

3 Communicatiestrategie

Met de andere indienende partners zal een gezamenlijk persbericht worden opgesteld waarmee de aanvraag voor een Regio Deal extern wordt gecommuniceerd. In het verdere proces zullen nog afspraken gemaakt worden met de partners van deze aanvraag over verdere communicatie- en lobbyactiviteiten.

4 Participatie

Bij de totstandkoming van de aanvraag Regio Deal is de Triple Helix nadrukkelijk betrokken geweest (Economic Development Board Drechtsteden, bedrijfsleven Drechtsteden en Gorinchem en de onderwijsinstellingen). Inzet van de Regio Deal is ook om de Triple Helix samenwerking in de regio's te versterken.

Indien de aanvraag Regio Deal door het Rijk wordt gehonoreerd, zullen bedrijfsleven, onderwijs, maatschappelijke instellingen en inwoners ook worden betrokken bij de uitwerking. Dat past bij de gedachte achter het principe van Brede Welvaart dat voor het Rijk centraal staat bij de aanpak Regio Deals. Alle vier vormen van overheidssturing uit het "kwadrantenmodel" (rechtmatige, presterende, samenwerkende en responsieve overheid) met de verschillende vormen van participatie uit de "participatieladder" (informereren, raadplegen, cocreëren en meewerken) zullen aan de orde komen.

Als mede-indiener kan de provincie met de andere bij de Regio Deal betrokken partijen op de architectuur van het participatieproces sturen. Ook kan de provincie expertise op het gebied van participatie leveren.